

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συγκεντρωτισμός

Οικονομική ανάπτυξη
της Κωνσταντινούπολης

Κυριαρχία της
αστικής αριστοκρατίας

Βαθμιαία αναδιοργάνωση
του στρατού

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία φθάνει στη μέγιστη ακμή της επί Μακεδονικής Δυναστείας
Κύρος και πολιτιστική ακτινοβολία σε διεθνές επίπεδο

Ανακόπτει τις αραβικές εισβολές
Περνά στην αντεπίθεση

Επικοί αγώνες μεγάλων στρατηγών-αυτοκρατόρων
Νικηφόρου Β' Φωκά, Ιωάννη Α' Τζιμισκή και Βασιλείου Β'

Ανάκτηση των μεγάλων νησιών του Αιγαίου
Κατάκτηση Συρίας και Βουλγαρίας

Η σταθερότητα του κράτους οδηγεί σε...

- Βελτίωση της εσωτερικής οργάνωσης
- Εύρυθμη λειτουργία της διοίκησης
- Οικονομική ανάπτυξη
- Οι μεγάλοι γαιοκτήμονες παραμένουν υπό τον έλεγχο της κεντρικής εξουσίας

Στη Δύση προσλαμβάνει την κλασική του μορφή το σύστημα της φεουδαρχίας εξαιτίας

Των φοβερών επιδρομών των
Βίκινγκς και των Ούγγρων

Της εξασθένησης
Της κεντρικής εξουσίας

Στο πλαίσιο της φεουδαρχίας οι κοινωνικές τάξεις συνδέονται μεταξύ τους με εξαρτήσεις που βασίζονται στο θεσμό της υποτέλειας - προστασίας.

2. Οικονομία

A. Οι δημογραφικές εξελίξεις και η αγροτική παραγωγή

Να αναφέρετε τους λόγους που οδήγησαν στην αύξηση αγροτικής παραγωγής και τη δημογραφική ανάκαμψη αυτή την περίοδο.

B. Το εμπόριο και η βιοτεχνία

Πώς βοήθησε στην ανάπτυξη του εμπορίου η απελευθέρωση της Κύπρου, της Κρήτης και της Συρίας;

Γ. Τα αστικά επαγγέλματα

Ποια ανάγκη οδήγησε στην ανάπτυξη των αστικών επαγγελμάτων στις διάφορες πόλεις;

Συστήματα

Τι ήταν		
---------	---	--

Ποια ήταν η λειτουργία τους;

Ποια ήταν η λειτουργία τους;		
		
		
		
		
		
		
		

3. Κοινωνία

Α. Η ανώτερη αριστοκρατία

Από τον 8ο αι. Είχε **αλλάξει η σύνθεση της κυρίαρχης τάξης στο Βυζαντινό κράτος** το οποίο κατέβαλε προσπάθειες, για να **αντικαταστήσει τους παλιούς μεγαλογαιοκτήμονες** με μια **παλατιανή αριστοκρατία**, που **μισθοδοτούνταν** για τα αξιώματα που κατείχε (**αριστοκρατία αξιωμάτων**).

Οι οικογένειες των νέων γαιοκτημόνων (αριστοκρατία της γης) συνέρρεαν τώρα στην Κωνσταντινούπολη, Για να εξασφαλίσουν ένα προσοδοφόρο αξίωμα και να ενταχθούν στην αριστοκρατία αυτή.

Από τα τέλη του 10ου αι. Η **κυρίαρχη τάξη ενοποιείται**, επειδή συνδέονται με **επιγαμίες**
☞ **η αριστοκρατία της γης και η αριστοκρατία των αξιωμάτων.**

Οι **βασιλικοί** δεσπάζουν μέσα σ' αυτή την τάξη **μονοπωλούν τα κυριότερα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα** κυριαρχούν πια **κοινωνικά και οικονομικά** στην Κωνσταντινούπολη και είναι **ακόρεστοι για πλούτο**, διότι γνωρίζουν ότι κάποια στιγμή μπορεί να χάσουν την αυτοκρατορική εύνοια.

Οι **αγροτικές κοινότητες** και ο **δήμος** υφίστανται την **ασφυκτική πίεση** των μεγάλων γαιοκτημόνων, των δυνατών, και περιέρχονται **σταδιακά** υπό την **κηδεμονία και προστασία** τους.

Β. Η μεσαία τάξη

10^{ος} και 11^{ος} αι. ➔ διαμόρφωση εμποροβιοτεχνικής τάξης

➔ πηγή **αναμφισβήτητης ευημερίας** του Βυζαντίου

➔ **απόδειξη** η αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας (από το 100 αι. και εξής)

Η μεσαία τάξη ακμάζει στο πρώτο μισό του 11ου αι.

Τολμηροί μεγαλέμποροι ➔ μακρινά ταξίδια ➔ εμπόριο πολύτιμων προϊόντων της Ανατολής (καρυκεύματα, πολύτιμους λίθους και υφάσματα)

Τεράστια κέρδη.

Κατά τον 11^ο αι. η τάξη των επιχειρηματιών συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή της αυτοκρατορίας, έχοντας τη δυνατότητα να ενθρονίζει και να εκθρονίζει αυτοκράτορες

Προστασία

Παρεχόταν από τους **δυνατούς** στους **αδύνατους** γείτονές τους

Οι αδύνατοι ήταν υποχρεωμένοι

Να **πληρώνουν φόρο** σε είδος ή να **εργάζονται** στα **κτήματα** των **δυνατών**.

Γ. Η κοινωνία του χωριού και η πάλη κατά των δυνατών

Το βυζαντινόν χωρίον (κοινότητα)

Ακμάζει από τον 6ο αι. μ.Χ και συγκροτείται από διάφορες κοινωνικές ομάδες.

- Ο **ιερέας** δεσπόζει με το **αδιαμφισβήτητο ηθικό κύρος** του.
- Οι **δυνατοί** κατέχουν τη **μεγαλύτερη οικονομική δύναμη**, ζουν, συχνά, κάπως **απόμερα από το χωριό**.
- Οι **ελεύθεροι μικροϊδιοκτήτες** αποτελούν τον **κορμό του πληθυσμού**, βοηθούμενοι συχνά από **δούλους**.

Τέλη 8ου αι. ➔ **Αποφασιστική στροφή στην εξέλιξη της αγροτικής κοινότητας.**

- Οι κοινωνικές διαφορές εντείνονται και ευνοούν τη διαμόρφωση μιας νέας αριστοκρατίας.
- Η αριστοκρατία αυτή ανέρχεται στη διοικητική κλίμακα και πλουτίζει ταχύτατα.
- Οι μικροκαλλιεργητές, υπερφορτωμένοι από φόρους, παραχωρούν τους κλήρους τους και γίνονται **πάροικοι¹** των δυνατών.
- Ο φόρος των γεωργών που εγκατέλειπαν τη γη τους επιβάρυνε τους γείτονες, οι οποίοι, αδυνατώντας να πληρώσουν, τρέπονταν και αυτοί σε φυγή.

Η αλληλεγγύη² των μελών της κοινότητας **στράφηκε τελικά εναντίον τους.**

¹ **Πάροικος:** αγρότης εξαρτημένος από κάποιον ισχυρό γαιοκτήμονα

² **Αλληλέγγυον:** νόμος που υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας